

Kvalitetssäkring

Ett utvecklingsarbete av dokumentation inom transportutbildning i gymnasial verksamhet

Quality assurance

A development work of documentation in transport education in
high school

Kalmar/Växjö, 2011-08-14

15 poäng

Utbildningsvetenskap/ 2UV06L, Examensarbete för gymnasieskolans yrkesämnen

Handledare: Per-Anders Akersten, Linnéuniversitetet, Institutionen för teknik

Examinator: Anders Ingwald, Linnéuniversitetet, Institutionen för teknik

Examensarbete nr: TEK/2011

Anders Petersson

Organisation/ Organization Linnéuniversitetet Institutionen för teknik	Författare/Author Anders Petersson		
Linnaeus University School of Engineering	Dokumenttyp/Type of Document Examensarbete/Diploma Work	Handledare/tutor Per-Anders Akersten	Examinator/examiner Anders Ingwald
Titel och undertitel/Title and subtitle			
Kvalitetssäkring Ett utvecklingsarbete av dokumentation inom transportutbildning i gymnasial verksamhet Quality assurance A development work of documentation in transport education in high school			
Sammanfattning (på svenska)			
<p>Syftet med denna studie är att skapa ett underlag och sammanställning till vad som kan utgöra en utbildningsbok som kan följa elever som går transportteknisk inriktning av fordonsprogrammet i GY11.</p> <p>En elev som genomgår en gymnasial utbildning för att bli yrkeschaufför får, under förutsättning att eleven klarat av utbildningen och bedöms lämplig, med sig ett antal körkortsbehörigheter samt särskilda förarbevis eller yrkesbevis. Dessa olika körkort och bevis är nödvändiga för att eleven ska med laglig rätt få utöva sitt arbete efter genomgången utbildning. Det är också nödvändigt för att eleverna ska kunna möta branschens krav och för att de ska bli anställningsbara.</p> <p>I skolans vardag är dokumentation ett naturligt inslag och hur mycket den tar av lärarens tid är olika beroende på typ av utbildning. Det som står helt klart är att läraren måste dokumentera elevens olika framsteg. Undersökningens slutresultat strävar efter att få fram förslag till ett dokumentationssystem som kan hjälpa läraren i arbetet med dokumentation.</p> <p>Undersökningen genomfördes med hjälp av dokumentanalys som metod. Dokumentanalys är ett verktyg för att ta del av offentlig information på ett alternativt sätt till att läsa det från pärm till pärm. . Denna metod hjälper till att plocka ut de viktigaste komponenterna i det önskade ämnet och underlättar sammanställning av information.</p> <p>Denna rapport innehåller ett förslag till ett dokumentationssystem som klarar kraven på dokumentation från Skolverket, Transportstyrelsen och TYA(Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd) inför nya GY11.</p> <p>Materialet i denna rapport är ej ännu testat i praktiken. Efter praktiska test bör en utvärdering ske av dokumentationsförslagen som presenteras i rapporten för att se om förändringar behöver göras.</p>			
Nyckelord			
Dokumentation, Kvalitetssäkring, Transport, GY11			
Abstract (in English)			
<p>The purpose of this study is to create a foundation and a summary to what could be an education book which can follow those students attending the vehicle program with direction of transport engineering in GY11.</p> <p>A student who is attending a high school education to become a professional driver gets, under the condition that the student completes the education, a number of different driving licenses and</p>			

professional certificates. These different licenses and certificates are necessary for the student to possess for a legal reason in their future line of work. These certificates are also necessary for the students to be able to meet the business demands and to make the students attractive to the business market.

In the school world, documentation is a natural element and the amount of time that is possible for the teacher to dedicate to documentation is depending on the kind of education. What is perfectly clear though, is that teachers must document their students' progresses. The essence of this study is to create suggestions for a tool to help the teacher in his or her daily work with documentation.

The study was made with the help of document analysis. Document analysis is a tool for getting hold of public information as an alternative to be reading it page by page. This method defines the major facts in the actual topic and simplifies the compilation of information.

The result of this study contains suggestions of documentation opportunities which could live up to the demands from Skolverket, Transportstyrelsen and TYA (the board of transport and professional environment unions) in the new GY11.

The material in this study has not yet been tried in real life. After practical tests an evaluation of the documentation suggestions in the report should be done to discover if any changes are necessary.

Key Words

documentation, quality assurance, transport, GY11

Utgivningsår/Year of issue	Språk/Language	Antal sidor/Number of pages
2011	Svenska	37

Internet/WWW

<http://www.lnu.se>

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att skapa ett underlag och sammanställning till vad som kan utgöra en utbildningsbok som kan följa elever som går transportteknisk inriktning av fordonsprogrammet i GY11.

En elev som genomgår en gymnasial utbildning för att bli yrkeschaufför får, under förutsättning att eleven klarat av utbildningen och bedöms lämplig, med sig ett antal körkortsbehörigheter samt särskilda förarbevis eller yrkesbevis. Dessa olika körkort och bevis är nödvändiga för att eleven ska med laglig rätt få utöva sitt arbete efter genomgången utbildning. Det är också nödvändigt för att eleverna ska kunna möta branschens krav och för att de ska bli anställningsbara.

I skolans vardag är dokumentation ett naturligt inslag och hur mycket den tar av lärarens tid är olika beroende på typ av utbildning. Det som står helt klart är att läraren måste dokumentera elevens olika framsteg. Undersökningens slutresultat strävar efter att få fram förslag till ett dokumentationssystem som kan hjälpa läraren i arbetet med dokumentation.

Undersökningen genomfördes med hjälp av dokumentanalys som metod.

Dokumentanalys är ett verktyg för att ta del av offentlig information på ett alternativt sätt till att läsa det från pärm till pärm. Denna metod hjälper till att plocka ut de viktigaste komponenterna i det önskade ämnet och underlättar sammanställning av information.

Denna rapport innehåller ett förslag till dokumentationssystem som klarar kraven på dokumentation från Skolverket, Transportstyrelsen och TYA (Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd) inför nya GY11.

Materialet i denna rapport är ej ännu testat i praktiken. Efter praktiska test bör en utvärdering ske av dokumentationsförslagen som presenteras i rapporten för att se om förändringar behöver göras.

Nyckelord: Dokumentation, Kvalitetssäkring, Transport, GY11

Abstract

The purpose of this study is to create a foundation and a summary to what could be an education book which can follow those students attending the vehicle program with direction of transport engineering in GY11.

A student who is attending a high school education to become a professional driver gets, under the condition that the student completes the education, a number of different driving licenses and professional certificates. These different licenses and certificates are necessary for the student to possess for a legal reason in their future line of work. These certificates are also necessary for the students to be able to meet the business demands and to make the students attractive to the business market.

In the school world, documentation is a natural element and the amount of time that is possible for the teacher to dedicate to documentation is depending on the kind of education. What is perfectly clear though, is that teachers must document their students' progresses. The essence of this study is to create suggestions for a tool to help the teacher in his or her daily work with documentation.

The study was made with the help of document analysis. Document analysis is a tool for getting hold of public information as an alternative to be reading it page by page. This method defines the major facts in the actual topic and simplifies the compilation of information.

The result of this study contains suggestions of documentation opportunities which could live up to the demands from Skolverket, Transportstyrelsen and TYA (the board of transport and professional environment unions) in the new GY11.

The material in this study has not yet been tried in real life. After practical tests an evaluation of the documentation suggestions in the report should be done to discover if any changes are necessary.

Key Words: Documentation, Quality assurance, Transport, GY11

Förord

Att genomföra ett arbete av denna storlek ensam är både lärorikt, utvecklande, svårt och tidskrävande. Jag anser att jag har stor nytta av mitt arbete eftersom jag själv är verksam lärare på ett gymnasium med transportutbildning och alla verktyg som underlättar vardagen och dessutom höjer kvaliteten på utbildningen är alltid välkommet. Inför höstterminen 2011 när GY11 ska sättas i kraft känns det bra att ha gjort detta arbete och förhoppningsvis kan det hjälpa fler verksamma lärare och skolledare inom området.

Jag vill rikta ett särskilt tack till min vän och arbetskollega Jan-Peter Nyquist som hjälpt mig oförtröttligt med tips och råd om skrivandet av en sådan här rapport. Han har dessutom peppat mig till att komma vidare.

Jag vill också särskilt tacka min fru för all hjälp och stöttning hon bistått med inte bara under arbetet av denna rapport utan under hela tiden av min utbildningstid.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	IV
Abstract.....	V
Förord	VI
Innehållsförteckning.....	VII
1. Introduktion	1
2. Bakgrund	2
2.1 Dokumentation i skolan.....	2
2.2 Transportstyrelsens krav på dokumentation.....	4
2.3 TYA:s krav på dokumentation (Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd).....	4
3. Syfte.....	5
3.1 Frågeställning	5
3.2 Avgränsningar	5
4. Metod	7
4.1 Undersökningsmetod.....	7
4.2 Urval	7
4.5 Metodkritik	8
5. Resultat	9
5.1 Körkortsbehörighet B (Personbil)	9
5.1.1 Praktiska körmoment.....	9
5.1.2 Översikt körmoment	11
5.1.3 Självvärdering.....	11
5.1.4 Kontrollrutor.....	12
5.2 Körkortsbehörighet C (Tung lastbil).....	14
5.3 Körkortsbehörighet CE (Tungt släp).....	16
5.4 Truck (Motviktstruck).....	17
5.5 Sparsam körning.....	18
6. Diskussion	19
6.1 Förändringar i GY11.....	19
6.2 Slutsats.....	20
6.3 Fortsatta studier	20
7. Referenser	21

8. Bilagor.....	23
-----------------	----

1. Introduktion

En elev som genomgår en gymnasial utbildning för att bli yrkeschaufför får, under förutsättning att eleven klarat av utbildningen och bedöms lämplig, med sig ett antal körkortsbehörigheter samt särskilda förarbevis eller yrkesbevis som exempelvis förarbevis för truck. Dessa olika körkort och bevis är nödvändiga för att eleven ska med laglig rätt få utöva sitt arbete efter genomgången utbildning. Det är också nödvändigt för att eleverna ska kunna möta branschens krav och för att de ska bli anställningsbara.

Skolverket ansvarar inte för eller är den myndighet som utfärdar dessa körkort eller bevis utan har färdighetsmål i olika kurser som motsvarar den kompetens som krävs för att utfärda exempelvis körkort. Under elevernas utbildning är det alltså fler myndigheter och organisationer inblandade såsom Transportstyrelsen och TYA (Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd). Inblandningen av olika aktörer ställer på flera sätt hårda krav på dokumentation. Eftersom Skolverket inte utfärdar några bevis är det vanligen en eller flera lärare på en transportskola som genomgått särskild utbildning hos berörda myndigheter eller organisationer, som får utfärda de olika bevis eleverna måste ha i sitt framtida yrkesutövande. Läraren/lärarna som besitter dessa kompetenser är vanligtvis personligt ansvariga för att allt är i sin ordning innan rapportering av en behörighet sker. Denna komplexitet gör att kraven på dokumentation på elevnivå inte bara ska motsvara Skolverkets krav utan även flera myndigheter och organisationer där dessutom en enskild anställd kan bli berörd av konsekvenser och inte bara skolans huvudman om det finns brister i dokumentationen.

Att dokumentation är omfattande och att kraven på den kommer från olika håll gör att jag i min vardag som verksam lärare på ett transportgymnasium finner detta komplicerat och svårt. Inför nya GY 11 sker en del förändringar angående transportutbildning och med det är det viktigt att se vilka förändringar som ställs avseende dokumentationen. Att ha all denna dokumentation som påverkar behörigheter i ett samlat dokument, en form av utbildningsbok, kan underlätta arbetet för många. Både lärare, elever, vårdnadshavare och organisationer som genomför tillsyn har användning av ett dokument där det tydligt framgår vilka kompetenser som skall finnas dokumenterade. I mitt arbete med denna rapport avser jag att arbeta fram ett förslag till ett sammanfattat dokumentationsunderlag som tydliggör elevens progression för alla inblandade och som uppfyller kraven för vad som ska vara dokumenterat av de berörda myndigheterna och organisationerna.

2. Bakgrund

I skolans vardag är dokumentation ett naturligt inslag och hur mycket den tar av lärarens tid är olika beroende på typ av utbildning. Det som står helt klart är att läraren måste dokumentera elevens olika framsteg. I följande avsnitt redovisas först allmänt om tidigare forskning kring dokumentation samt varför dokumentation är viktig i skolan. Vidare tydliggörs allmänt krav på dokumentation som ställs av Transportstyrelsen och TYA i samband med en transportutbildning i gymnasial verksamhet.

2.1 Dokumentation i skolan

Ett samtal mellan två människor innebär långt ifrån alltid att båda parter uppfattat samma innebörd i samtalet. Vi kanske har olika uppfattningar eller syn på området och därmed har vi olika utgångspunkter och referensramar i samtalet vilket ofta leder till missförstånd eller oklarheter i vad som diskuteras. Skolan är definitivt en talande kultur och det är viktigt för kvaliteten att samtal dokumenteras dels för att båda parter ska vara överens och dels för att kunna styrka sina reflektioner vid bedömning (Eriksson 1998).

Det skrivna kommer ihåg det som minnet lätt tappar. I dagens skolsamhälle florerar två ord väldigt mycket enligt mig, nämligen kvalitet och dokumentation. I läroplanen Lpf 94 står det att läraren ska vid betygsättning:

- utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen,
- beakta även sådana kunskaper som en elev tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen,
- beakta såväl muntliga som skriftliga bevis på kunskaper, och
- göra en allsidig bedömning av kunskaperna och därvid beakta hela kursen. (Lpf 94 2006 sid. 16)

Vi ska alltså nyttja all tillgänglig information om elevernas kunskaper vid betygsättning, såväl muntlig som skriftliga kunskaper men även kunskaper som då kan vara av praktisk art. Vi arbetar idag efter en mål- och kunskapsrelaterad undervisning som innebär att vi ska mäta kunskaper och när en elev nått kunskapsmålen är hon klar. Skolan har ett ansvar att dokumentera och det går knappast att komma ifrån det eftersom det är en offentlig institution.

Egerbladh och Tiller (1998, s. 160) skriver att inför föräldrar och politiker kan vi inte bara tycka och tro, vi måste veta.

Vi som arbetar som lärare i skolan har alltså inte bara skyldighet att dokumentera elevernas kunskapsutveckling för att kunna sätta rättvisa betyg på bra grunder, vår dokumentation ska även kunna stå till svars som en kvalitetsredovisning inför rektor, skolans huvudman, skolinspektionen samt föräldrar.

Lenz Taguchi (2003, s.70) menar att dokumentationen är viktig för att kunna göra det osynliga synligt och att dokumentationen ska vara ett underlag för tankar och reflektioner.

Dokumentationen ska också tjäna som ett redskap för elevernas egen utveckling och de ska kunna följa hur de ligger till i de olika kurserna. I Lpf 94 står att läraren ska hjälpa varje elev med handledning och stötta dem i sin kunskapsutveckling och att läraren ska utgå från den enskilde elevens behov (Lpf 94, s. 11 & 12). Detta blir svårt för att inte säga omöjligt att som lärare kunna uppfylla utan en bra dokumentation.

Även Helena Moreau (2005) skriver att lärare och skola har en skyldighet att informera såväl elever som föräldrar. De ska tydligt kunna se och utläsa var eleven befinner sig i sin utbildning samt utveckling i såväl kunskap som socialt via dokumentationen. En god dokumentation ska vara till hjälp för eleven för att förstå sin egen utveckling, den ska också fungera som ett stöd i lärandet enligt Moreau. Dokumentationen ska visa tydliga mål. Den ska också beskriva vilka arbetsinsatser som behövs från elevens sida för att hon ska kunna utveckla och tillgodogöra sig de kompetenser som finns framställda i styrdokumentet. Den dokumentation läraren utformar skall i första hand bygga på bedömningar, planeringar samt ett tydliggörande av vad kommande steg i elevens lärande innebär. De bedömningar som dokumenteras ska bygga på en analys av förhållandet mellan elevens arbeten och de mål som föreligger. Genom en kontinuerlig dokumentation av elevens utveckling kommer eventuella behov av stödinsatser att framträda på ett tidigt skede. Ytterligare en aspekt är att man synliggör sådant som annars kanske hade fortsatt att vara dolt utan en dokumentation. Att dokumentation är ett tidskrävande arbete har Moreau erfart av undervisande lärare som säger att arbetsinsatsen och vinsten inte står i relation till varandra.

Lisa Björklund Boistrup (2005) skriver om vikten av elevens delaktighet i dokumentationen. Är eleven delaktig i sin lärandeprocess har hon inte bara klart för sig vad hon kan utan även också sina utvecklingsmöjligheter. En elev som har insikt i sin egen läroprocess ökar också motivationen till att utvecklas och lära sig mer enligt Björklund Boistrup. En elev som deltar i sin egen dokumentationsprocess stimulerar även sin metakognition. Genom att verbalisera lärandet för eleven och relatera detta till tydliga mål får eleven insikt i hur bedömningen går till vilket är ett måste idag.

2.2 Transportstyrelsens krav på dokumentation

I Transportstyrelsens föreskrift om allmänna råd om förarprov står det att för att rapportera en elev om godkänt förarprov (med förarprov avses att både teoretiska och praktiska kunskaper är uppfyllda enligt de krav som krävs för den aktuella behörigheten) oavsett vilken körkortsbehörighet rapporteringen avser ska elevens utbildning och hela dess innehåll finnas dokumenterat. Vidare i står det i 6 kap. 5§ i att de kursplaner som gäller för att kunna rapportera en elev om godkänt förarprov är Transportstyrelsens kursplaner för körkort och att utbildningen ska dokumenteras fortlöpande. All dokumentation om elevens körkortsutbildning skall finnas tillgänglig vid tillsyn av Transportstyrelsen (TSFS 2011:9, 6 kap.3§).

Vidare står det i Vägverkets (numera Transportstyrelsen) författningssamling att vid en inspektion på en gymnasieskola som bedriver körkortsutbildning ska inspektion göras tillsammans med statens skolverk. Dokumentation som Transportstyrelsen vill se är bland annat hur målen för Transportstyrelsens kursplan för aktuell behörighet nås samt hur målen för yrkeskompetensbevis nås. Transportstyrelsen vill även se dokumentation på att eleven är permanent bosatt i Sverige och att eleven inte sen tidigare har körkort för samma behörighet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (VVFS 2008:248, 8§ & 11§).

2.3 TYA:s krav på dokumentation (Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd)

TYA har i samråd med flera utbildningsaktörer tagit fram riktlinjer för utbildning av truckförare. I dessa riktlinjer, som kallas TLP10, finns både kunskaps- och färdighetsmål presenterade, däremot står det inget om krav på dokumentation under utbildningens gång. I arbetsmiljöverkets föreskrift Användning av truckar står det i 18§ att ”en truck får användas bara av den som har dokumenterade teoretiska och praktiska kunskaper för att använda den säkert” (AFS 2006:5 s. 8).

Efter genomförd utbildning skall utbildaren utfärda ett utbildningsintyg som bevis på att eleven har uppnått de kunskaper som krävs, både teoretiska och praktiska. Utbildningsintyget svarar då väl mot Arbetsmiljöverkets krav på dokumentation men är inget som hjälper läraren med dokumentationen under utbildningens gång.

3. Syfte

I tidigare forskning som visas i bakgrundskapitlet framgår det varför det är viktigt med dokumentation och från kursplaner och andra styrande dokument framgår det att utbildning ska dokumenteras. Det som inte framgår är hur.

Syftet med denna studie är att skapa ett underlag och förslag till en utbildningsbok som kan följa elever som går transportteknisk inriktning av fordonsprogrammet. Utbildningsboken ska innehålla dokumentationsmöjligheter som klarar kraven på dokumentation från Skolverket, Transportstyrelsen och TYA. Materialet ska vara lätt för lärare och elever att följa och förstå. Det ska ge goda möjligheter för lärare och elever att se hela utbildningsprogressionen under utbildningens gång. Det ska även ge god insikt i utbildningen för vårdnadshavare och rektor och om rätt ifylld även skydda den enskilde läraren och skolans huvudman vid en eventuell tillsyn. Kursplaner av både Skolverket och Transportstyrelsen som berör körkortsbehörigheter lägger stor vikt vid miljöpåverkan, därför kommer även utbildningsboken spegla ett positivt miljötänkande.

3.1 Frågeställning

Mina frågeställningar blir enligt följande

- Vilka krav ställs på hur ett sammanfattat dokumentationsunderlag för utbildning inom fordonsprogrammet med inriktning godstransport ska se ut i nya GY11?
- Vilka förändringar står vi inför med nya GY11 avseende kravbilderna för denna dokumentation?

I mitt arbete med denna rapport avser jag att arbeta fram ett förslag till ett sammanfattat dokumentationsunderlag.

3.2 Avgränsningar

Under de tre år som en elev läser på fordonsprogrammet med inriktning godstransport har eleverna möjlighet att få med sig flera intyg på uppnådda kunskaper som ger dem behörighet att utföra ett visst arbete. Många av dessa kurser är valbara och därmed inte säkert att eleven läser. Då en elev väljer kursen fordonsmonterad kran kanske en annan väljer att läsa ytterligare en nivå i matematik. Att utveckla ett dokumentationsmaterial i form av en utbildningsbok som täcker in alla valbara möjligheter under elevernas läsår är alldeles för omfattande för vad som i tid är givet för detta arbete. Jag väljer att begränsa detta arbete till de kurser inom Skolverket som påverkar körkortsbehörigheterna personbil och lastbil med tung släpvagn, samt de

kurser som påverkar utbildningsintyget för truck och körkortsbehörigheten för tungt släp (E-kort). Den största inriktningen på styrande dokument infaller således inom Transportstyrelsen och TYA.

4. Metod

I detta avsnitt redogörs först för valet av metod för den här undersökningen. Sedan beskrivs hur insamlandet av material gått till och därefter presenteras vilket dokumentationsmaterial undersökningen tar sitt avstamp från.

4.1 Undersökningsmetod

För att få fram vilka kvalitéer och kompetenser som eftersträvas i ett dokumentationsdokument av detta slag använder jag mig av dokumentanalys som metod. Dokumentanalys är ett verktyg för att ta del av offentlig information på ett alternativt sätt än att läsa det från pärm till pärm. Metoden lämpar sig till att jämföra och relatera delar eller avsnitt av ett dokument för att därigenom kunna tydliggöra konsistenser som inkonsistenser (Berg 2003). Dokumentationen vill jag ska spegla de dokumentationskrav som ställs av dels Skolverket, Transportstyrelsen, TYA och dels lärare, elever och vårdnadshavares krav.

Berg (2003) skriver att en dokumentanalys ska klargöra vad ett dokument innehåller men också tolka de innebörder som inte finns i explicit skrift. Vidare skriver Berg att dokumentanalys som metod lämpar sig väl att jämföra dokument, oavsett hierarkisk nivå.

4.2 Urval

Sökandet av material har genomförts dels på min arbetsplats där mycket material finns i form av Sveriges trafikförfattningar och en från Transportstyrelsen utgiven samling om regler om körkort samt en del övrig litteratur. Därtill har jag sökt information på internetsidor i främsta hand Skolverket, Transportstyrelsen samt TYA:s hemsida.

På Linnéuniversitetets bibliotek i Kalmar har jag inhämtat stor del av den litteratur från vilken jag fått idéer, kunskap och information kring tidigare arbeten om dokumentation och kvalitetsutveckling som redovisas i bakgrundsdelen.

Efter att jag tagit del av tidigare publicerad litteratur kring dokumentation började jag granska dokumenten som ligger till grund för resultatet av denna studie. De olika styrande dokumenten delade jag upp i olika områden beroende på vilken körkortsbehörighet de påverkar för att kunna skapa mig en tydlig överblick. Dokumenten granskades för att få fram vilka kvalitéer och kompetenser som ligger till grund för en bra dokumentation.

4.5 Metodkritik

För att nå fram till mitt resultat har jag använt mig av dokumentanalys som metod. Metoden har sina nackdelar som att det är lätt att missa något dokument eller att när man gör arbetet själv som i detta fall, att man tolkar ett dokument felaktigt eller missvisande. Min avsikt var i ett tidigt skede av undersökningen att komplettera med intervjuer av verksamma lärare inom området men efter samråd med min handledare valde jag att inte genomföra några intervjuer. Då hela arbetet stävar efter att skapa en dokumentation som klarar dokumentationskraven från kravställare i nya GY11 skulle intervjuer kanske inte visa en rättvis bild. Intervjuerna skulle med största sannolikhet ge en bild av hur respondenterna önskar att dokumentationen ser ut och därmed baseras på deras tyckande och inte gällande föreskrifter.

En svårighet som jag inte räknade med i ingångsskedet av undersökningen var att vissa föreskrifter och styrande dokument har ändrats under undersökningens gång. Nya gymnasieskolan (GY11) startar inte förrän höstterminen 2011 varpå en del sena förändringar gjorts av både Skolverket och Transportstyrelsen. Jag har under arbetets gång vänt mig till väl insatta personer i inom både Skolverket och Trafikverket för att få vissa frågor besvarade om vilka dokument som gäller och för att få hjälp med tolkning av dokument.

5. Resultat

Resultatredovisningen är indelad så att varje behörighet får utgöra ett eget stycke. Sparsam körning som inte är en behörighet men som måste vara med i all körutbildning får också utgöra ett eget stycke. I bilagorna redovisas förslag på dokumentationsmallar i sin helhet.

5.1 Körkortsbehörighet B (Personbil)

I gymnasieformen GY2000 står det väldigt tydligt vilka skolkurser som skall vara genomförda för att en elev i fordonsprogrammet med inriktning transport ska ha möjlighet att få körkort. De kurser som då enligt Skolverkets föreskrifter är obligatoriska för körkortens skull kallas för kravkurser och innebär att de kurserna måste genomföras med minst godkänt som betyg (SKOLFS 2008:23). Allt som allt handlar det om fem stycken kurser som måste vara genomförda innan körkort med behörighet B kan utfärdas. I nya GY11 ser det annorlunda ut. Det enda som finns som stöd för examinering av körkort B är vad som står i Transportstyrelsens föreskrift om att eleven ska ha slutfört de delar i gymnasieutbildningen som krävs för behörigheten (TSFS 2011:9). Det framgår också i föreskrifterna att det är endast fordons- och transportprogrammet med inriktning transport som får genomföra denna utbildning.

I GY11 är det undervisande lärare inklusive den lärare som har förordnandet att utfärda körkort som gemensamt bedömer att samtliga mål för körkort behörighet B är uppnådda.

I Skolverkets föreskrifter står det att skolverkets kurs Yrkestrafik 1A (kurskod: TRAYRK01a, 200 p) kan olika körmål identifieras som passar in på körkort B. Kursen ska behandla centrala mål som körning och manövrering av fordon på ett trafiksäkert och miljövänligt sätt i varierande miljöer, säkerhetskontroll, funktionstillsyn och underhåll av transportfordon, samt faktorer som kan orsaka olyckor och hur man kan förebygga olyckor och agera när en olycka har hänt. Vidare går det att utläsa att kursen Yrkestrafik 1A bygger på kursen Fordons och transportbranschens villkor och arbetsområden (kurskod: FORFOD0) och där finns ett mål som tydligt är riktat mot den teoretiska delen av körkort B. Kursmålet ska behandla regler i trafiken, faktorer som påverkar människans beteende i trafiken, samt olika beteenden som påverkar trafiksäkerheten med olika riskfaktorer (SKOLFS 2010:226).

Utöver dessa centrala mål ska eleven nå upp till alla teori- och färdighetsmål enligt Transportstyrelsens föreskrift för kursplan körkort B (TSFS 2011:20).

5.1.1 Praktiska körmoment

Med utgångspunkt från Transportstyrelsens kursplan för behörighet B, C och CE kan man bryta ner de praktiska målen i sexton moment med underrubriker

som passar väl i dokumentationsform. Jag kommer utgå från dessa sexton moment i min rapport för körkortsbehörigheterna B, C och CE. Momenten finns sedan tidigare utarbetade på min arbetsplats SYAB Transportgymnasium och ser ut enligt följande:

1. Körställning	10. Stadskörning
a. Stol och bälte	a. Avsökning/riskbedömning
b. Reglage	b. Miljö/hastighet
2. Inledande manövrering	c. Trafiksignal
a. Start och stannande	d. Cirkulationsplats
b. Krypkörning och styrning	e. Körfält
3. Växling	11. Landsväg
a. Uppväxling	a. Avsökning/riskbedömning
b. Bromsning	b. Miljö/hastighet
c. Broms och nedväxling	c. Placering
4. Lutning	d. Påfart/avfart
a. Motlut	e. Omkörning
b. Medlut	f. Vändning/parkering
5. Manövrering	12. Motorväg
a. Backning	a. Avsökning/riskbedömning
b. Vändning	b. Miljö/hastighet
c. Parkering	c. Motorväg påfart/avfart
6. Vård och kontroll	d. Motortrafikled påfart/avfart
a. Funktion och vård	13. Mörker
b. Säkerhetskontroll	a. Avsökning/riskbedömning
c. Last	b. Miljö/hastighet
7. Samordning och bromsning	c. Mörkerdemonstration
a. Avsökning/riskbedömning	d. Möte
b. Miljö/motorik	e. Omkörningar
c. Acceleration	f. Parkeringar
d. Hård bromsning	g. Nedsatt sikt
8. Inledande tätort	14. Halt väglag
a. Avsökning/riskbedömning	a. Trafikövningsplats
b. Miljö/hastighet	b. Väg
c. Placering	15. Stadstrafik
d. Väjningsregler	a. Tillämpning tidigare moment
9. Mindre landsväg	b. Utbildningskontroll
a. Avsökning/riskbedömning	16. Landsväg
b. Miljö/hastighet	a. Tillämpning tidigare moment
c. Placering	b. Utbildningskontroll
d. Väjningsregler	
e. Järnvägs korsningar	

Figur 1 Översikt för de praktiska körmomenten (SYAB Transportgymnasium 2008-10-24 version 3).

5.1.2 Översikt körmoment

För att säkerhetsställa att den praktiska delen verkligen är uppfylld har jag kommit fram till följande förslag som presenteras nedan. Förslagen är viktiga dels för tydligheten mot eleven och vårdnadshavare och dels för lärare och den som agerar som förarprövare i skolan.

En översikt av de sexton körmomenten i tabellform där läraren enkelt kryssar över den nummerade rutan som avser aktuellt moment kan skapa en tydlighet mot eleven. Varje nummer motsvarar då ett moment i sin helhet och läraren gör ett kryss när hela moment är uppnått. Se figur 2.

Översikt körmoment

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----

Figur 2 Översikt körmoment

5.1.3 Självvärdering

I Transportstyrelsens föreskrifter för kursplan behörighet B (TSFS 2011:20) betonas vikten av att eleven gör återkommande reflektion över sitt eget lärande. Detta för att eleven inte ska vara sig överskatta eller underskatta sin egen förmåga. Olycksstatistiken visar att en förare som överskattar sin körförmåga riskerar att oftare vara inblandad i en trafikolycka än en förare som har en realistisk syn på sin egen körförmåga (www.vti.se). Med självvärdering menas att eleven ska kunna göra en egen bedömning av vad hon kan och inte kan. Tesen bygger på idén att om eleven kan göra en realistisk bedömning av sin kapacitet så ska olyckorna minska. Förklaringen är att ungdomar med en god självvärdering inte ska överskatta den egna förmågan med risk att de underskattar farorna i trafiken. Eleven gör självvärderingen såväl före som efter körningen. Skalan på värderingen kan göras med siffrorna 1 – 5.

1. Eleven anser/ansåg sig ha mycket svårt att klara övningarnas mål.
2. Eleven anser/ansåg sig ha svårt att klara övningarnas mål.
3. Eleven anser/ansåg sig klara övningarnas mål.
4. Eleven anser/ansåg sig ha lätt för att klara övningarnas mål.
5. Eleven anser/ansåg sig ha mycket lätt för att klara övningarnas mål.

Efter körövningen gör läraren en återkoppling på elevens självvärdering för att skapa en diskussion. Självvärderingen skall ej anses som betygsunderlag utan endast som ett hjälpmedel för att eleven ska nå en realistisk självinsikt om sin egen körförmåga.

Studera figur 3 nedan. Figuren följer Vägverkets föreskrift (numera Transportstyrelsen) på kraven vad som ska dokumenteras under ett körträningsspass oavsett behörighet (VVFS 2006:65, 2 kap. 9§). Det som inte står i Transportstyrelsens föreskrift är kolumn E och L enligt figur 3. E motsvarar då elevens självvärdering och L motsvarar lärarens värdering av elevens självvärdering.

Datum	Tid	Övning	D	I	S	G	E	L	Anteckningar	Utb.
8/4	40 min	1 A och B	X	X	X	X	3	3		AsP

Figur 3 Anteckningsruta för körning

I figur 3 motsvarar bokstäverna D,I,S och G i de olika kolumnerna följande:

Kolumn **D** står för demonstration. Läraren gör ett kryss i den rutan om han/hon demonstrerat något för eleven.

Kolumn **I** står för instruktion. Läraren kryssar den rutan om eleven fått instruktioner under körträningen.

Kolumn **S** står för självständigt. Läraren kryssar i den rutan om eleven arbetat med självständighet.

Kolumn **G** står för godkänt. Läraren kryssar den rutan om eleven nått upp till godkänd nivå på momentet/delmomentet.

5.1.4 Kontrollrutor

I slutet på den praktiska utbildningen på behörigheten B lägger jag in ett antal kontrollpunkter som måste uppfyllas innan examination får ske. Dessa kontrollpunkter måste lärare och den som agerar som förarprövare i skolan ha en översiktlig och slutgiltig koll på.

I gymnasial körkortsutbildning arbetar man mot ett delgodkännande av varje teoretiskt/praktiskt moment, i motsats till en privatperson som ska pröva för ett körkort där Trafikverket gör en slutexamination. Därför är det särskilt viktigt med dessa kontrollrutor eftersom de olika momenten kan bli klara oberoende av varandra.

Riskutbildning del 1, klar.	Datum: _____	Signatur: _____
Riskutbildning del 2, klar.	Datum: _____	Signatur: _____

Figur 4

En kontrollruta för att säkerhetsställa att riskutbildning är klar enligt figur 4.

Trafikkörning klar enligt Transportstyrelsens kursplan behörighet B. (TSFS 2011:20)	Datum: _____
	Signatur: _____

Figur 5

En kontrollruta för att säkerhetsställa att trafikkörningen är helt godkänd enligt figur 5.

Teoretiska kunskaper i nivå enligt Transportstyrelsens krav för behörighet B. (TSFS 2011:20)	Datum: _____
	Signatur: _____

Figur 6

En kontrollruta för att säkerhetsställa att elevens teoretiska kunskaper är godkända enligt figur 6.

Klar för rapportering av körkort B enligt TSFS 2011:9 6 kap. 3§ punkt 7.	Datum: _____
	Signatur: _____

Figur 7

En avslutande kontrollruta enligt figur 7 där det tydligt framgår att eleven har klarat alla delar i utbildningen för aktuell behörighet.

5.2 Körkortsbehörighet C (Tung lastbil)

Även på denna behörighet har det blivit ändringar inför GY11. Skolverkets krav på examination av behörighet C var i GY2000 tre stycken kravkurser som skulle vara genomförda med minst betyget godkänt och som byggde på att alla kurser som påverkade behörighet B var klart. När de tre kravkurserna var genomförda och godkända kunde förarprovaren i skolan examinera behörighet C enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2008:23). Förändringarna i GY11 avseende denna behörighet är dels att det inte finns några kravkurser på samma sätt som förut och dels när eleverna kan få ut sin behörighet. Behörigheten C bygger på att eleven fullföljer Skolverkets kurser Yrkestrafik 1a och Yrkestrafik 1b. Dessa kurser är grunden på inriktningen mot transportprogrammet i GY11s programstruktur enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2010:41). Den stora skillnaden i GY11 blir att eleverna inte kan få ut sin C behörighet innan de har sin gymnasieexamen. I Transportstyrelsens föreskrift om allmänna råd om förarprov, gemensamma bestämmelser (TSFS 2011:9) står det "För behörighet C och CE ska eleven ha slutfört utbildningen på fordons- och transportprogrammet, inriktning transport, inom gymnasieskolan och ha gymnasieexamen." (2011)

I Svensk författningssamling (SFS 2010:2039) står det i 8 kap. 4§ att en elev ska få gymnasieexamen utfärdad om han/hon har fått betyg från en utbildning som omfattar 2500 gymnasiepoäng på ett nationellt program. Det står vidare att, om en elev har reducerat program får inte en examen utfärdas.

Sedan den 10 september 2009 är det, enligt förordningen om yrkesförarkompetens, krav på föraren som utför en yrkesmässig transport med ett fordon som kräver behörigheten C att han/hon ska ha ett yrkeskompetensbevis. Då gymnasieeleverna inte har någon kompetens sedan tidigare krävs det att de genomför en grundutbildning som omfattar 280 timmar. Av de 280 timmarna ska 20 timmar vara av praktisk art och omfatta vad man kallar avancerad körträning. Resterande 260 timmar är av teoretisk art och platsar därmed inte i denna dokumentation. Körträningen avser då inte sådan körträning som eleven gör för att nå körkortsmålen för själva behörigheten C (SFS 2007:1 470, 2 kap. 2§ och 5§).

Avseende dokumentationen för behörigheten C använder jag mig av samma 16 körmoment som till behörigheten B (figur 1). Jag vill dock lägga till ett moment som jag kallar för moment 17: Avancerad körträning.

Samma översiktstabell (figur 2) används här fast med 17 rutor att kryssa över.

Anteckning över detta moment förs i en likadan ruta som figur 3 (se behörighet B). Fördelen med att ha körträningen som ett eget moment är att det är överskådligt och ett bra sätt att verifiera 20 timmar.

I Transportstyrelsens föreskrifter om kursplan för behörighet C ingår det ingen riskutbildning som det gör till behörigheten B, därför utgår figur 4 i denna dokumentation. Figur 5, 6 och 7 däremot ingår över dokumentationen för behörigheten C med ändringar till aktuella föreskrifter (TSFS 2011:22). Se nedan

Trafikkörning klar enligt Transportstyrelsens kursplan behörighet C. (TSFS 2011:22)	Datum: _____
	Signatur: _____

Figur 8

Teoretiska kunskaper i nivå enligt Transportstyrelsens krav för behörighet C. (TSFS 2011:22)	Datum: _____
	Signatur: _____

Figur 9

Klar för rapportering av körkort C enligt TSFS 2011:9 6 kap. 3§ punkt 8.	Datum: _____
	Signatur: _____

Figur 10

5.3 Körkortsbehörighet CE (Tungt släp)

Inför GY11 sker inga större förändringar vad avser körkortsbehörigheten CE inom skolans värld. Som i GY2000 är behörigheten knuten till en valbar kurs och är alltså inget eleven måste välja. De förändringar som sker är lika med behörighet C att eleverna examineras först efter de fått gymnasieexamen. Behörigheten CE bygger på ett naturligt sätt att eleven har behörigheten C först. I GY11 heter kursen Fordonskombinationer, godstransporter TRAFOR0 enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLF5 2010:226).

Avseende dokumentationen över behörighet CE bygger den på samma dokumentation som behörighet B med samma 16 körmoment (figur 1). Alltså utgår moment 17 Avancerad körträning för yrkeskompetensbevisets skull då den bygger på den första högre behörigheten (lastbil eller buss) man tar. Samma anteckningsruta som för behörigheten B (figur 3) används här inklusive självvärdering. Översikten över de 16 körmomenten (figur 2) används även för behörigheten CE.

Kontrollrutor blir desamma som för behörigheten C med korrigeringar gentemot aktuella kursplaner. Se nedan.

Trafikkörning klar enligt Transportstyrelsens kursplan behörighet CE. (TSFS 2011:23)	Datum: _____
	Signatur: _____

Figur 11

Teoretiska kunskaper i nivå enligt Transportstyrelsens krav för behörighet CE. (TSFS 2011:23)	Datum: _____
	Signatur: _____

Figur 12

Klar för rapportering av körkort CE enligt TSFS 2011:9 6 kap. 3§ punkt 8.	Datum: _____
	Signatur: _____

Figur 13

5.4 Truck (Motviktstruck)

Skillnaderna avseende utbildningen av truck från GY2000 till GY11 är inget som påverkar den praktiska eller teoretiska utbildningen av truck även om kurser bytt namn och kursmål för övrigt.

TLP10 (Riktlinjer för truckförarens kunskaper och färdigheter, 2011) är de riktlinjer som gäller för utbildning av truck. Riktlinjerna trädde i kraft 2011-01-01 och är framtagna av flera intressenter som Svenskt näringsliv, LO, TYA (Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd) och Maskinleverantörerna.

Reglerna för vad som krävs för att arbeta med truckar anges av Arbetsmiljöverket föreskrifter om användning av truckar och där står det att en truck bara får användas av den som har dokumenterade teoretiska och praktiska kunskaper samt arbetsgivarens tillstånd (AFS 2006:5 18§ och 19§).

En utbildare som följer TLP10 och är ansluten till TYA kan utfärda ett utbildningsintyg till eleven. Detta utbildningsintyg motsvarar kraven för teoretiska och praktiska kunskaper. Jag har med utgångspunkt från de kompetenser som i TLP10 ställs som krav vid körtest, tagit fram en dokumentationsmöjlighet för den praktiska delen i utbildningen (se figur 14 Utbildningskort truck nedan).

För att föra anteckningar över den praktiska träningen används samma anteckningsruta som till körkortsbehörigheterna B, C och CE (figur 3). För körkortsbehörigheterna B, C och CE är det reglerat i Transportstyrelsens föreskrifter som ett krav att självvärdering ska ingå i utbildningen. För utbildning av truckförare återfinns inget i TLP10 som är riktlinjer för utbildningen om självvärdering. Inte heller i Skolverkets föreskrifter om kursen Maskinell godshantering (kurskod GODMAL0), där jag identifierat truckbehörigheten för inriktning transport i GY11, finns det stöd för självvärdering (SKOLFS 2010:218). Detta gör att jag väljer att inte ta med möjligheten för självvärdering i utbildningskortet för truck.

Utbildningskort Truck

1, Säkerhetskontroll	8, Lastning/lossning av fordon från lastkaj
2, Rakbanekörning i båda körriktningar	9, Lastning/lossning av fordon från marknivå
3, Slalomkörning i båda körriktningar	10, Fri- och djupstapling
4, 90° och 180° svängar i båda körriktningar	11, Placering av gods i pallställ
5, Insvängning 90° mot inlastningsställe	12, Användning av tiltningfunktionen
6, Godshantering på lägre höjder	13, I förekommande fall, användning av tillsatsaggregat
7, Godshantering på högre höjder	14, Självständig tillämpning av tidigare moment

Figur 14 Utbildningskort truck

5.5 Sparsam körning

I Skolverkets kurs Yrkestrafik 1a (kurskod: TRAYRK01a) kan man utläsa att den största delen av trafikkörningen för behörigheterna B och C ska ske. Inom ramen för kursen Fordonskombinationer godstransporter (kurskod: TRAFOR0) i Skolverkets kurs ska hela trafikkörningen för behörigheten CE ske. Ett centralt mål som anges i Skolverkets båda kurser är miljövänlig körning. Granskar man sedan Transportstyrelsens föreskrifter som påverkar dessa tre behörigheter finns miljövänlig körning som ett krav för att uppnå nivån för respektive körkortsbehörighet (TSFS 2011:20, 2011:22 och 2011:23). Alltså måste en elev tillämpa miljövänlig körning för att kunna erövra respektive behörighet.

Som utbildare finns det olika miljökörningskoncept att ansluta sig till för att få tillgång till arbetsmaterial eller för att få kalla sig diplomerad utbildare. Som utbildare behöver man dock inte ansluta sig till något sådant utan det som krävs är att eleven kör miljövänligt. Hur respektive gymnasieskola väljer att göra är alltså ett fritt val.

Som genomgående tema för de olika behörigheterna ska alltså miljövänlig körning tillämpas. En särskild dokumentationsmöjlighet för miljövänlig körning eftersom det är så tydligt i kursplaner och föreskrifter presenteras nedan. Jag har valt att kalla den för Sparsam körning eftersom det inte finns som ett företagsnamn eller konceptnamn (www.bolagsverket.se). I figuren nedan (figur 15 Sparsam körning) är de vanligaste mätvärdena presenterade vid ett eller flera mättillfällen.

Sparsam körning	Körning 1	Körning 2	Körning 3	Körning 4	Anteckningar
Datum:					
Fordon:					
Körtid:					
Sträckans längd:					
Medelhastighet:					
Medelförbrukning:					
Totalförbrukning:					

Figur 15 Sparsam körning

6. Diskussion

Att utveckla ett dokumentationssystem som presenteras i rapporten har visat sig vara en komplicerad resa. Min erfarenhet och bakgrund som trafiklärare och som verksam lärare på ett transportgymnasium har naturligtvis hjälpt till.

6.1 Förändringar i GY11

Den största förändringen som sker i GY11 är att eleven inte kan få ut sina körkort för lastbil och släp förrän eleven har uppnått 2500 gymnasiepoäng och har en examen. Detta är förmodligen ett sätt för Skolverket att begränsa avhopp från utbildningen från elever som bara är ute efter gratis körkort. Fördelen med denna förändring är naturligtvis om det kan motverka avhopp från utbildningen och om det istället kan göra att elever söker utbildningen på ”riktiga” grunder. Nackdelen med det kan vara att eleverna inte kan sommarjobba som lastbilschaufförer mellan årskurs två och tre vilket brukar ge dem fördjupad kunskap och motivation inför deras sista läsår.

En stor nackdel som jag ser med att eleven måste uppnå en gymnasieexamen innan skolan kan ge ut de körkort eleven förtjänat är att de elever som har svårigheter i skolan kan stöta på problem här. I särskilda fall kan skolan erbjuda en reducerad skolgång till en elev som har svårigheter. Detta är i många fall bra då det kan ge en elev möjlighet att klara skolgången fast med någon eller några kurser bortvalda. I GY11 blir detta ett problem inom transportinriktningen då Transportstyrelsen säger att eleven ska ha en gymnasieexamen för att få ut lastbils- och släpkörkort. En gymnasieexamen motsvarar 2500 poäng vilket medför att en elev med reducerat program inte genom gymnasieskolan kan få sina körkort för de tyngre behörigheterna. Detta går emellertid att lösa då eleven kan köra upp via Trafikverket som en vanlig sökande till de tyngre behörigheterna. Fördelen med att eleven känner lärarna försvinner dock, eftersom detta prövas med personal från Trafikverket. Därmed byggs vanligtvis en stor nervositet upp hos eleven som då ska pröva sina kunskaper inför en person de inte känner.

Att körkortet inte längre är bundna till kravkurser i GY11, det vill säga att vissa kurser måste vara slutförda och betygsatta innan körkort kan utfärdas är egentligen inget som påverkar annat än för behörigheten B. Det körkortet kan utfärdas när eleven uppnått de teoretiska och praktiska kunskaper och färdigheter som krävs och kan med andra ord utfärdas innan eleven uppnått gymnasieexamen. Även om kravkurser är borta i GY11 följer naturligtvis ändå utbildningen Skolverkets kurser och utbildningen kan bara genomföras i aktuella skolkurser. Jag tror att kravet på en bra och tillförlitlig dokumentation blir särskilt viktig här då det står i lärarnas makt att göra bedömningen när eleven är klar utan förbehåll eller stöd av kravkurser.

Det är naturligtvis inte avsikten från vare sig Transportstyrelsen eller Skolverket att göra det komplicerat avseende vilka regler som gäller. Dock kan det vara

mycket lätt att missa någon styrande föreskrift eller det kanske lämnar utrymme för egna tolkningar om det inte är tydligt.

Förhoppningsvis kan mitt arbete underlätta för många gymnasieskolor som bedriver transportutbildning. Det är viktigt att tillägga att exemplen på dokumentation som är utformat i detta arbete inte är prövat i verkligheten ännu. Min avsikt är att fortsätta med denna dokumentation och att låta en firma trycka upp ett antal exemplar och testa den i verkligheten för att sedan utvärdera den och gå vidare i utveckling av den och fortsätta ha med den i utbildningen.

6.2 Slutsats

En slutsats jag dragit av detta arbete är att det skulle underlätta oerhört för verksamma lärare och skolläda på gymnasieskolorna om Skolverket och Transportstyrelsen skulle göra en gemensam föreskrift för transportinriktningen. I nuläget är det många olika föreskrifter som styr och den ena hänvisar till den andra vilket kan göra det förvirrande. Att ha flera kravställare som på olika sätt är inblandade i utbildningen komplicerar arbetet som läraren gör. Personligen tycker jag det i grunden är bra för det tvingar lärarna att verkligen hålla sig uppdaterade, särskilt om man figurerar som förarprovare i skolan.

6.3 Fortsatta studier

Det vore intressant att fortsätta studien om det i ett framtidsskede skulle gå att få över hela denna dokumentation i digital form och med hjälp av dagens teknik, exempelvis som applikation till en smartphone. Applikationen skulle då kunna vara knuten till en dataservert som sparar all information. Det är en befriande tanke att kunna ha dokumentationen utan papper som riskerar att slarvas bort eller förstöras eftersom dokumentationen faktiskt ska vara med aktivt under tre utbildningsår.

7. Referenser

- Arbetsmiljöverkets föreskrifter. (2006) Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av truckar samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna, AFS 2006:5. Elanders Vällingby
- Berg, G. (2003) Att förstå skolan. Studentlitteratur Lund
- Björklund Boistrup, L. (2005) Att fånga lärandet i flykten. Ingår i Lindström, L. & Lindberg, V. Pedagogisk bedömning. HLS Stockholm
- Egerbladh, T. och Tiller, T. (1998) Forskning i skolans vardag. Studentlitteratur Lund
- Eriksson, M.(1998) Kvalitetstänkande skola. Studentlitteratur Lund.
- Lenz Taguchi, H. (2003) Varför pedagogisk dokumentation? HLS Stockholm
- Lpf 94. (2006) Läroplan för de frivilliga skolformerna. Fritzes Stockholm
- Moreau, H. (2005) Den viktiga dokumentationen. Grundskoletidningen nr 6 2005
- Prevent. (2011) Riktlinjer för truckförarens kunskaper och färdigheter, TLP10. Prevent Stockholm
- Statens skolverks författningssamling. (2010) Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet transportteknik i gymnasieskolan, SKOLFS 2010:226. Fritzes Stockholm
- Statens skolverks författningssamling. (2008) Föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2000:142) om förarutbildning i gymnasieskola, fristående gymnasieskola och inom gymnasial vuxenutbildning, SKOLFS 2008:23. Fritzes Stockholm
- Statens skolverks författningssamling. (2010) Skolverkets föreskrifter om kurser för fordons- och transportprogrammet, SKOLFS 2010:41. Fritzes Stockholm
- Statens skolverks författningssamling. (2010) Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet godshantering i gymnasieskolan, SKOLFS 2010:218. Fritzes Stockholm
- Svensk författningssamling. (2007) Förordning om yrkesförarkompetens, SFS 2007: 1470. Thomson Reuters Professional Västerås
- Svensk författningssamling. (2011) SFS 2010:2039. Thomson Reuters Professional Västerås
- SYAB Gruppen AB. (2008) Utbildningskort, Version 3.
- Transportstyrelsens författningssamling. (2011) Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om förarprov, gemensamma bestämmelser, TSFS 2011:9. Transportstyrelsen Norrköping
- Transportstyrelsens författningssamling. (2011) Transportstyrelsens föreskrifter om kursplan, behörighet B, TSFS 2011:20. Transportstyrelsen Norrköping

Transportstyrelsens författningssamling. (2011) Transportstyrelsens föreskrifter om kursplan, behörighet C, TSFS 2011:22. Transportstyrelsen Norrköping

Transportstyrelsens författningssamling. (2011) Transportstyrelsens föreskrifter om kursplan, behörighet CE, TSFS 2011:23. Transportstyrelsen Norrköping

Vägverkets författningssamling. (2006) Vägverkets föreskrifter om trafikskolor, VVFS 2006:65 Vägverket Norrköping

Vägverkets författningssamling. (2008) Vägverkets föreskrifter om tillsyn över förarprovning, VVFS 2008:248. Vägverket Norrköping

Elektroniska källor:

www.bolagsverket.se Sökord: sparsam körning, sparsam och körning.
<https://foretagsfakta.bolagsverket.se/fpl-dft-ext-web/home.seam?cid=1802>
2011-05-20

www.vti.se VTI, finding a better way. Sökord: självvärdering.
http://www.vti.se/templates/Report_2796.aspx?reportid=2335 2011-07-29

Muntliga källor:

Bength Eriksson. Ansvarig lärare för utbildning av förarprovare i gymnasieskolan. Trafikverket VUC, Vägsektorns utbildningscentrum. Kommunikation via mail och telefon. 2011-07-15, 2011-07-29

Kurt Nilsson. Undervisningsråd för fordonsprogrammet. Skolverket. Kommunikation via mail. 2011-05-30

8. Bilagor

Bilaga 1: Förslag på dokumentation för körkortsbehörighet B

Bilaga 2: Förslag på dokumentation för körkortsbehörighet C

Bilaga 3: Förslag på dokumentation för körkortsbehörighet CE (tungt släp)

Bilaga 4: Förslag på dokumentation för Truck (motviktstruck)

Bilaga 5: Förslag på dokumentation för Sparsam körning

BILAGA 1 (antal sidor: 1)

Utbildningskort Personbil B

<p>1. Körställning</p> <p>a. Stol och bälte</p> <p>b. Reglage</p> <p>2. Inledande manövrering</p> <p>a. Start och stannande</p> <p>b. Krypkörning och styrning</p> <p>3. Växling</p> <p>a. Uppväxling</p> <p>b. Bromsning</p> <p>c. Broms och nedväxling</p> <p>4. Lutning</p> <p>a. Motlut</p> <p>b. Medlut</p> <p>5. Manövrering</p> <p>a. Backning</p> <p>b. Vändning</p> <p>c. Parkering</p> <p>6. Vård och kontroll</p> <p>a. Funktion och vård</p> <p>b. Säkerhetskontroll</p> <p>c. Last</p> <p>7. Samordning och bromsning</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/motorik</p> <p>c. Acceleration</p> <p>d. Hård bromsning</p>	<p>8. Inledande tätort</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Placering</p> <p>d. Väjningsregler</p> <p>9. Mindre landsväg</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Placering</p> <p>d. Väjningsregler</p> <p>e. Järnvägs korsningar</p> <p>10. Stadskörning</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Trafiksignal</p> <p>d. Cirkulationsplats</p> <p>e. Körfält</p> <p>11. Landsväg</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Placering</p> <p>d. Påfart/avfart</p> <p>e. Omkörning</p> <p>f. Vändning/parkering</p>	<p>12. Motorväg</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Motorväg påfart/avfart</p> <p>d. Motortrafikled påfart/avfart</p> <p>13. Mörker</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Mörkerdemonstration</p> <p>d. Möte</p> <p>e. Omkörningar</p> <p>f. Parkeringar</p> <p>g. Nedsatt sikt</p> <p>14. Halt väglag</p> <p>a. Trafikövningsplats</p> <p>b. Väg</p> <p>15. Stadstrafik</p> <p>a. Tillämpning tidigare moment</p> <p>b. Utbildningskontroll</p> <p>16. Landsväg</p> <p>a. Tillämpning tidigare moment</p> <p>b. Utbildningskontroll</p>																	
Översikt körmoment																			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
Datum	Tid	Övning	D	I	S	G	E	L	Anteckningar									Utbildare	
Riskutb. del 1, klar. Datum: _____ Signatur: _____									Teoretiska kunskaper i nivå enligt Transportstyrelsens krav för behörighet B. (TSFS 2011:20)									Datum: _____ Signatur: _____	
Riskutb. del 2, klar. Datum: _____ Signatur: _____																			
Trafikkörning klar enligt Transportstyrelsens kursplan behörighet B. (TSFS 2011:20)									Klar för rapportering av körkort B enligt TSFS 2011:9 6 kap. 3§ punkt 7.									Datum: _____ Signatur: _____	

Bilaga 2 (antal sidor: 1)

Utbildningskort Tung Lastbil C

<p>1. Körställning</p> <p>a. Stol och bälte</p> <p>b. Reglage</p> <p>2. Inledande manövrering</p> <p>a. Start och stannande</p> <p>b. Krypkörning och styrning</p> <p>3. Växling</p> <p>a. Uppväxling</p> <p>b. Bromsning</p> <p>c. Broms och nedväxling</p> <p>4. Lutning</p> <p>a. Motlut</p> <p>b. Medlut</p> <p>5. Manövrering</p> <p>a. Backning</p> <p>b. Vändning</p> <p>c. Parkering</p> <p>6. Vård och kontroll</p> <p>a. Funktion och vård</p> <p>b. Säkerhetskontroll</p> <p>c. Last</p> <p>7. Samordning och bromsning</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/motorik</p> <p>c. Acceleration</p> <p>d. Hård bromsning</p>	<p>8. Inledande tätort</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Placering</p> <p>d. Väjningsregler</p> <p>9. Mindre landsväg</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Placering</p> <p>d. Väjningsregler</p> <p>e. Järnvägs korsningar</p> <p>10. Stadskörning</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Trafiksignal</p> <p>d. Cirkulationsplats</p> <p>e. Körfält</p> <p>11. Landsväg</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Placering</p> <p>d. Påfart/avfart</p> <p>e. Omkörning</p> <p>f. Vändning/parkering</p>	<p>12. Motorväg</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Motorväg påfart/avfart</p> <p>d. Motortrafikled påfart/avfart</p> <p>13. Mörker</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Mörkerdemonstration</p> <p>d. Möte</p> <p>e. Omkörningar</p> <p>f. Parkeringar</p> <p>g. Nedsatt sikt</p> <p>14. Halt väglag</p> <p>a. Trafikövningsplats</p> <p>b. Väg</p> <p>15. Stadstrafik</p> <p>a. Tillämpning tidigare moment</p> <p>b. Utbildningskontroll</p> <p>16. Landsväg</p> <p>a. Tillämpning tidigare moment</p> <p>b. Utbildningskontroll</p> <p>17. Avancerad körträning</p>																		
Översikt körmoment																				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Datum	Tid	Övning	D	I	S	G	E	L	Anteckningar										Utbildare	
Teoretiska kunskaper i nivå enligt Transportstyrelsens krav för behörighet C. (TSFS 2011:22)									Trafikkörning klar enligt Transportstyrelsens kursplan behörighet C. (TSFS 2011:22)											
Datum: _____									Datum: _____											
Signatur: _____									Signatur: _____											
Klar för rapportering av körkort C enligt TSFS 2011:9 6 kap. 3§ punkt 8.									Datum: _____											
									Signatur: _____											

Bilaga 3 (antal sidor: 1)

Utbildningskort Tungt släp CE

<p>1. Körställning</p> <p>a. Stol och bälte</p> <p>b. Reglage</p> <p>2. Inledande manövrering</p> <p>a. Start och stannande</p> <p>b. Krypkörning och styrning</p> <p>3. Växling</p> <p>a. Uppväxling</p> <p>b. Bromsning</p> <p>c. Broms och nedväxling</p> <p>4. Lutning</p> <p>a. Motlut</p> <p>b. Medlut</p> <p>5. Manövrering</p> <p>a. Backning</p> <p>b. Vändning</p> <p>c. Parkering</p> <p>6. Vård och kontroll</p> <p>a. Funktion och vård</p> <p>b. Säkerhetskontroll</p> <p>c. Last</p> <p>7. Samordning och bromsning</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/motorik</p> <p>c. Acceleration</p> <p>d. Hård bromsning</p>	<p>8. Inledande tätort</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Placering</p> <p>d. Väjningsregler</p> <p>9. Mindre landsväg</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Placering</p> <p>d. Väjningsregler</p> <p>e. Järnvägs korsningar</p> <p>10. Stadskörning</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Trafiksignal</p> <p>d. Cirkulationsplats</p> <p>e. Körfält</p> <p>11. Landsväg</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Placering</p> <p>d. Påfart/avfart</p> <p>e. Omkörning</p> <p>f. Vändning/parkering</p>	<p>12. Motorväg</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Motorväg påfart/avfart</p> <p>d. Motortrafikled påfart/avfart</p> <p>13. Mörker</p> <p>a. Avsökning/riskbedömning</p> <p>b. Miljö/hastighet</p> <p>c. Mörkerdemonstration</p> <p>d. Möte</p> <p>e. Omkörningar</p> <p>f. Parkeringar</p> <p>g. Nedsatt sikt</p> <p>14. Halt väglag</p> <p>a. Trafikövningsplats</p> <p>b. Väg</p> <p>15. Stadstrafik</p> <p>a. Tillämpning tidigare moment</p> <p>b. Utbildningskontroll</p> <p>16. Landsväg</p> <p>a. Tillämpning tidigare moment</p> <p>b. Utbildningskontroll</p>
---	--	---

Översikt körmoment

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
Datum	Tid	Övning	D	I	S	G	E	L	Anteckningar										Utbildare

<p>Teoretiska kunskaper i nivå enligt Transportstyrelsens krav för behörighet CE. (TSFS 2011:23)</p> <p>Datum: _____</p> <p>Signatur _____</p>	<p>Trafikkörning klar enligt Transportstyrelsens kursplan behörighet CE. (TSFS 2011:23)</p> <p>Datum: _____</p> <p>Signatur _____</p>
--	---

<p>Klar för rapportering av körkort CE enligt TSFS 2011:9 6 kap. 3§ punkt 8.</p> <p>Datum: _____</p> <p>Signatur: _____</p>	
---	--

Bilaga 4 (antal sidor: 1)

Utbildningskort Truck

1, Säkerhetskontroll							8, Lastning/lossning av fordon från lastkaj		
2, Rakbanekörning i båda körriktningar							9, Lastning/lossning av fordon från marknivå		
3, Slalomkörning i båda körriktningar							10, Fri- och djupstapling		
4, 90° och 180° svängar i båda körriktningar							11, Placering av gods i pallställ		
5, Insvängning 90° mot inlastningsställe							12, Användning av tiltningfunktionen		
6, Godshantering på lägre höjder							13, I förekommande fall, användning av tillsatsaggregat		
7, Godshantering på högre höjder							14, Självständig tillämpning av tidigare moment		
Datum	Tid	Övning	D	I	S	G	Anteckningar	Utb.	

Bilaga 5 (antal sidor: 1)

Sparsam körning

Sparsam körning	Körning 1	Körning 2	Körning 3	Körning 4	Anteckningar
Datum:					
Fordon:					
Körtid:					
Sträckans längd:					
Medelhastighet:					
Medelförbrukning:					
Totalförbrukning:					

Lnu.se

Institutionen för teknik

351 95 Växjö

tel 0772-28 80 00, fax 0470-76 85 40

Anders Petersson